

Moeten we ons werkelijk ongerust maken?

Tijd om stil te staan bij wat ons verbindt

Plotseling was daar het nieuws om gescheiden plaatsen voor vrouwen en mannen in te voeren op het openbaar vervoer. En dat uitgerekend in de week waarin Martin Luther King werd herdacht, die een busboycot inzette als wapen tegen de segregatie. Wie verzint vandaag nog zo iets? Het antwoord liet niet lang op zich wachten. Redouane Ahrouch, buschauffeur en gemeenteraadslid in Anderlecht voor de partij Islam bleek achter het initiatief te zitten. Niet lang daarna kwamen er reacties uit mainstream politieke partijen om de partij te verbieden. Ook brak er een storm van verontwaardiging los over het idee van gescheiden openbaar vervoer, alsof onze westerse democratie elk moment kon vallen.

Moeten we ons werkelijk ongerust maken? Is het mogelijk dat de partij Islam, die niet eens de landelijke kiesdrempel haalt, zo groot zou kunnen worden dat ze sharia zou kunnen invoeren?

Toenemende haatreacties

We moeten in geen geval naïef zijn. Partijen met extreem gedachtegoed zullen door de vele media-aandacht alleen maar groter worden. Elke keer als hun namen in het nieuws komen geven we hen een forum en dragen we bij aan de verzuring.

Daarom willen wij, vrome vriendinnen en theologen, niet zwijgen. Wij zijn vrouwen die ons verbinden met mensen aan de rafelrand van de maatschappij: ziekenhuizen, gevangenen, mensen in armoede. Weer anderen geven les aan leerlingen met migratieachtergrond. Dit doen wij vanuit bepaalde waarden. Theologie zweeft voor ons niet boven de werkelijkheid, maar krijgt handen en voeten in het dagelijks leven, de levensvragen en het geploeter van elke dag. Zo bouwen wij in diversiteit aan een samenleving waar een ieder tot zijn of haar recht mag komen. De laatste tijd ervaren wij hoe dit moeizaam opgebouwde werk wordt getorpedeerd door dagelijkse tweets van politici; mensen die als geen ander zouden moeten weten dat als je haat zaait, je oorlog oogst.

Van dichtbij merken wij dat het huidige mediadiscours een groot effect heeft op de moslimgemeenschap. Doordat de islam steeds opnieuw negatief in het nieuws verschijnt, krijgen moslims in toenemende mate met haatreacties te maken. Het samenleven wordt bemoeilijkt, ondanks de velen die er wél aan willen werken.

Laten we wel wezen: elke groep kent zijn zwarte schapen. Zo zijn er geradicaliseerde jongeren die zich bezighouden met terrorisme. Ook zijn er moslims die met bedenkelijke initiatieven komen, zoals de scheiding van mannen en vrouwen in een bus. Wat echter onderbelicht blijft, is dat dergelijk gedachtegoed door veel moskeeën worden geboycot. Je zou het kunnen vergelijken met een stip op een vel papier. Mensen focussen zich op de stip, maar vergeten gemakkelijk dat het overgrote deel van het blad wit is. Zo valt ook de enkeling op die met zijn zieke geest een terroristische daad pleegt. De meerderheid van de moslims is daar niet bij betrokken, is soms zelfs slachtoffer maar wordt wel met de vinger nagewezen. Hoe kon het zover komen dat moslims vaak als groep verantwoordelijk worden gehouden, en zelden als individu worden gezien?

Liefde in tijden van angst

Het is voor een groot deel te danken aan de angst die de afgelopen jaren zo rijkelijk is gezaaid. De boerini, het hoofddoekverbod, religieus slachten en de partij Islam: talloze onderwerpen werden aangegrepen om stemmen te winnen. Met de verkiezingen in het vooruitzicht zal dit discours naar alle waarschijnlijkheid niet milder worden. Voor die tendens bepalen we als samenleving echter wel een prijs. Niet alleen autochtone Vlamingen, maar ook moslims gaan gebukt onder angst. Zo ervaren Belgische vrouwen die moslima zijn geworden, dat ze anders worden behandeld sinds ze een hoofddoek dragen. Weer anderen vragen zich af hun kinderen nog wel een toekomst hebben in Europa.

Als politici zich afzetten tegen een deel van de eigen burgers, komt dat uiteindelijk niemand ten goede. De enige 'winst' is mensen die van elkaar vervreemden en een samenleving die tot op het bot verdeeld raakt. Bovendien leidt alle energie die in deze discussies gaat zitten, ons af van de werkelijk belangrijke maatschappelijke vragen. Waarom verlaat bijvoorbeeld in Vlaanderen jaarlijks 10 tot 11 procent van de leerlingen zonder diploma de schoolbanken? In grootsteden zoals Antwerpen en Brussel is dat zelfs meer dan 20% (bron: Klasse). Zonder diploma loop je een groter risico op armoede. Waarom maken we ons daar niet druk over? Waarom investeren we niet meer in jongerenwerking om die cijfers omlaag te halen?

De afgelopen decennia is onze samenleving geëvolueerd naar een superdiverse samenleving waar ook moslims deel van uitmaken. Het zijn niet alleen de burens in onze straat, maar ook onze collega's op het werk en de speelkameraden van onze kinderen. Waarom laten wij ons dan toch telkens verleiden tot een discussie die polariseert en het 'wij' tegenover het 'zij' plaatst? Waarom trappen wij steeds weer in de val om ons te laten verdelen, zodat de angst het voor het zeggen krijgt? De klok is niet meer terug te draaien. Ook veel moslims zijn Belgen met dezelfde rechten en plichten als iedere andere Belg. Ook zij moeten in oktober naar de stembus. De toekomst zal divers zijn, of ze zal niet zijn. Het is zoals Bleri Llesi zegt, "we hebben liefde nodig in tijden van angst".

Kennismaking met de Ander

Daarom vinden wij dat het nu hoog tijd is om een tegenstem te laten horen. Uitgerend deze nieuwe lente is een kans om stil te staan bij wat ons verbindt, en om oog te krijgen voor de vele goede initiatieven die er wel degelijk zijn. Belangrijke vragen voor vandaag: wat is onze definitie van samenleven? Hoe kunnen Belgen, moslims en niet-moslims, maar ook arm, rijk, jong en oud elkaar weer vinden? Hoe gaan onze kinderen samen een hoopvolle toekomst tegemoet?

De Franse filosoof Immanuël Levinas maant ons om dankbaar te zijn voor de Ander, want zijn aanwezigheid geeft ons de gelegenheid om hem bij te staan. Wat als we die Ander nu eens daadwerkelijk zouden leren kennen? Het zou zomaar kunnen dat je op een dag in zijn aangezicht zowaar je eigen gezicht herkent.

Auteurs:

Eefje van der Linden, Hayat Elmarcaée, Saskia Ketelaar, Katrien Smet, Mieke Mouton, Liesbeth Duerinck Van Gysegem, Kelly Keasberry

Namens de netwerken Vrouwelijke Theologen Rond de Tafel en Vrome Vriendinnen.